

Ефективна комунікація	Самоконтроль	Емпатія	Кооперація	Розв'язання проблем	Запобігання конфліктам та розв'язання їх	Асертивність	Самооцінка, самоповага	Повага до прав людини	Гендерна чутливість	Активне громадянство
-----------------------	--------------	---------	------------	---------------------	--	--------------	------------------------	-----------------------	---------------------	----------------------

Види і наслідки конфліктів

Мета

Відпрацювати навички запобігання, аналізу й конструктивного розв'язання конфліктів, виховувати толерантне ставлення до людей, які мають інші смаки, погляди чи переконання.

Очікувані результати

Наприкінці заняття учні:

- *пояснюють* значення термінів «конфлікт», «конфлікти поглядів», «конфлікти інтересів»;
- *розпізнають* конфлікти поглядів і конфлікти інтересів;
- *наводять* приклади толерантного розв'язання конфлікту поглядів;
- *називають* чотири способи розв'язання конфлікту інтересів і приклади ситуацій, у яких ці способи є доречними;
- *демонструють* здатність аналізувати конфлікти: розпізнавати конфліктні ситуації, визначати мету учасників конфлікту, а також, які способи розв'язання конфлікту вони обрали.

Обладнання і матеріали

- Класна дошка і кольорова крейда або фліпчарт і фломастери, мотузка для вправи «На містку».
- Комп'ютер, доступ до інтернету, мультимедійний проектор (*бажано*).

Що підготувати заздалегідь

- Роздрукувати Роздавальні матеріали для учнів.
- Роздрукувати Додаток 8.1 за кількістю учасників для об'єднання у дві групи.
- Перевірити презентацію та відео до теми.

Орієнтовний план уроку

Стартові завдання	10 хв
Мозковий штурм «Які дії можуть спричинити суперечку?»	5 хв
Інформаційне повідомлення «Конфлікти поглядів»	10 хв
Бесіда «Конфлікти інтересів»	5 хв
Вправа «На містку»	5 хв
Підсумкові завдання	10 хв
<i>Усього тривалість</i>	<i>45 хв</i>

Рекомендації щодо проведення уроку

Відкритий мікрофон

Якщо в класі понад 20 учнів або не вистачає часу, виконайте вправу в парах.

Стартові завдання (повторити попередній матеріал і перейти до нового)

1. Зворотний зв'язок. Запитайте учнів: «Про що ми говорили на минулому уроці»? Вислухайте відповіді охочих, підсумуйте їх: «На минулому уроці ми з вами говорили про те, які бувають стосунки і як поліпшити їх з різними людьми».
2. Оголосіть тему уроку: «Сьогодні ми поговоримо про конфлікти між людьми, чому вони виникають і як їх розв'язувати».
3. Вправа на знайомство.
 - Запропонуйте учням вільно ходити по кімнаті й вітатися одне з одним так, як ви скажете. Приклади вітань: «Привітайтеся потиснувши один одному праву руку... ліву руку... щока до щоки... нога до ноги... вухо до вуха...». Через кілька команд запропонуйте парам, що утворилися, сісти поруч.
 - Нехай учні у парах розкажуть одне одному ситуацію, коли вони сварилися або сперечалися з друзями чи іншими дітьми.

Запитання для обговорення:

- Що спричинило суперечку?
- Як це відбувалося?

4. Продемонструйте мультфільм «Холод».

Запитання для обговорення:

- Що спричинило суперечку? (*Не могли поділити ковдру.*)
- Як герої змогли розв'язати конфлікт? (*Накрилися ковдрою разом.*)

<http://autta.org.ua/ua/materials/material/Holod/>

Підсумуйте: «Часто розв'язати конфлікт можна набагато простіше, ніж здається на перший погляд».

Мозковий штурм «Які дії можуть спричинити суперечку?»

Напишіть на дошці: «Дії», «Наслідки», «Почуття» та запропонуйте дітям:

- навести приклади дій, що можуть спричинити суперечку (*обзивання, нетактовні висловлювання, поширення пліток, заперечення чийсь думки тощо*);
- назвати почуття, що виникають в учасників конфлікту (*гнів, образа, розчарування тощо*);
- подумати, які наслідки для здоров'я можуть мати конфлікти (*образи, бійка, розрив дружніх стосунків тощо*).

Слово вчителя: «Дехто думає, що конфлікти — це виключно негативне явище

і тому їх треба завжди уникати. Проте це не так. Конфлікти є частиною стосунків.

Коли люди спілкуються між собою, разом навчаються, працюють або відпочивають, іноді з'ясовується, що вони по-різному розуміють, що є необхідним, важливим чи правильним, або їхні інтереси можуть не збігатися. Однак це не означає, що вони приречені на сварки й суперечки. Кожному треба навчитися мирно розв'язувати конфлікти.

Ці вміння — чи не найважливіші для людини. Вони допоможуть зменшити кількість стресів у вашому житті, підвищать авторитет, популярність, рівень упевненості та самоповаги».

Інформаційне повідомлення «Конфлікти поглядів»

Слово вчителя: «Конфлікти, спричинені розбіжностями у поглядах, смаках чи вподобаннях людей, називають конфліктами поглядів. Коли конфлікти виникають внаслідок зіткнення інтересів чи бажань людей — це конфлікти інтересів. Розв'язують ці конфлікти по-різному.

Часто, коли люди мають різну віру, переконання або їм подобаються чи не подобаються певні речі (одяг, музика, футбольна команда), вони ніби спілкуються різними мовами. Те, що для одного «добре», може бути «погане» для іншого; те, що одному подобається, в іншого може викликати відразу.

Однак розв'язання такого конфлікту не означає, що його учасники мають змінити свою віру, погляди чи переконання. У таких випадках треба згадати народну мудрість: "На колір і смак товариш не всяк". Дуже важливо розвинути в собі толерантність — уміння визнавати й поважати право іншої людини на власну, відмінну від твоєї, думку і пам'ятати,

що толерантність — це пошук того, що об'єднує, а не роз'єднує людей».

- Запропонуйте учням прочитати історію про футбольних уболівальників у Роздавальних матеріалах для учнів Завдання 1.

Запитання для обговорення:

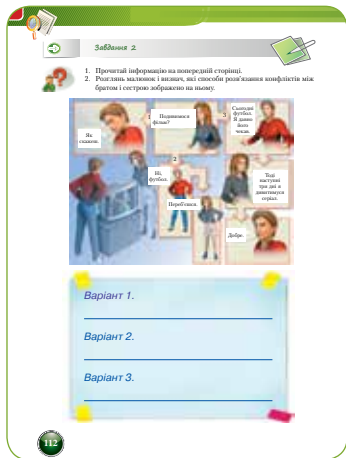
- Згадайте подібну ситуацію із власного життя.
- Як це було?
- Чи правильно ви тоді діяли?
- Що можна було зробити чи сказати інакше? (*Вислухайте 1-2 учнів.*)

Бесіда «Конфлікти інтересів»

1. Запропонуйте кільком учням по черзі прочитати інформацію «Конфлікти інтересів» із Роздавальних матеріалів для учнів.

2. Запропонуйте учням виконати Завдання 2 у Роздавальних матеріалах для учнів.

Запитання для обговорення:

- Як ви дієте в подібних конфліктних ситуаціях?

Підсумуйте: «Здебільшого конфлікти інтересів краще розв'язувати через переговори».

Вправа «На містку»

- За допомогою мотузки або в інший спосіб викладіть у кімнаті «доріжку» завдовжки 3–4 метри.
- Поясніть правила гри: «Пара учасників стає з різних боків "доріжки". Завдання гравцям — пройти "доріжкою" на інший бік. Той, хто ступить за мотузку, "падає у прірву". Виграє пара, яка подолає "стежку" за короткий час».
- Запросіть 3 пари охочих узяти участь у грі. Запропонуйте двом парам вийти з класу, щоб вони не могли спостерігати за першою парою.
- По черзі запросіть другу і третю пари.
- Після того як усі пари продемонструють свій варіант поведінки, проведіть обговорення.

Запитання для обговорення:

- Як ви гадаєте, учасники намагалися досягти лише своєї мети чи розв'язати проблему?
- Яка пара учасників продемонструвала найефективніший спосіб розв'язання конфлікту? (Один з учасників поступився іншому.)

Підсумуйте: «Іноді для того щоб розв'язати конфлікт, треба поступитися».

Підсумкові завдання (закріпити отримані знання)

1. Об'єднайте учнів у дві групи за допомогою карток з персонажами мультфільму (Додаток 8.1).
2. Обговоріть, які способи розв'язання конфлікту описано у наведених ситуаціях (Завдання 3 у Роздавальних матеріалах для учнів).

Запитання для обговорення:

- Згадайте мультфільм, який ми дивилися на початку уроку, і скажіть, який вид конфлікту був між героями. (Конфлікт інтересів.)
- Який спосіб розв'язання конфлікту вони обрали? (Домовилися між собою.)

- Чому не треба відтягувати розв'язання конфлікту?
- Чому не завжди варто поступатися в конфліктах?

3. Зачитайте висновки:

- Конфлікти — невід'ємна частина людських стосунків. Вони виникають через те, що кожна людина є неповторною особистістю і має власні погляди та інтереси.
- Якщо конфлікти виникають через розбіжності у смаках чи поглядах людей, їх потрібно розв'язувати на основі толерантності.
- Конфлікти інтересів найкраще розв'язувати через переговори.

4. Домашнє завдання (*діти виконують за бажанням*).

- Запропонуйте учням виконати Завдання 4 у Роздавальних матеріалах

для учнів. Поясніть, що їм треба зробити.

Завдання 4

Попрацюйте розв'язувати конфлікти ситуації в реальному житті. Для цього поспірайте до людей, наприклад, у шкільній їдальні, а відтак опитайте один одного про конфлікти в їхній школі.

1. Хто є учасниками конфлікту?
2. Як він склався?
3. Який на конфлікт погляд чи інтереси?
4. Який став поглядом учасників конфлікту (поширений, агресивний, умиротворений)?
5. Який спосіб розв'язання конфлікту вони вибрали?

5. Завершення тренінгу.

- Вправа «Відкритий мікрофон». Запропонуйте учням по черзі продовжити речення: «На сьогоднішньому тренінгу я дізнався..., навчився ...».
- Завершіть тренінг оплесками.

